

Burgemeester & wethouders

Datum 11 september 2023

Onderwerp

Wijzigingen en aanvullingen op de notitie Leningen, Garant- en Borgstellingen Hogeveen 2021.

Wij willen

Een aanpassing van de huidige notitie Leningen, Garant- en Borgstellingen Hogeveen 2021.

Wij besluiten

1. De wijzigingen en aanvullingen op de notitie Leningen, Garant- en Borgstellingen Hogeveen 2021 ter besluitvorming voor te leggen aan de gemeenteraad.

Want

- 1.1. *Voortgezet onderwijs is een apart categorie*
Het huidige beleid kent een plafond van € 15 miljoen voor garant- en borgstellingen. Dit plafond willen we verlagen naar € 2,0 miljoen. Dit kan wanneer we de garant- en borgstellingen voor onderwijshuisvesting als een aparte categorie beschouwen. Vanwege de zorgplicht die de gemeente heeft voor huisvesting van voortgezet onderwijs en de bijdrage die we vanuit het rijk hiervoor ontvangen is het risico van deze categorie garantstellingen lager. Om die reden worden voortgezet onderwijsinstellingen (hierna: VO-instellingen) als een aparte categorie beschouwt. Deze aanpassing van het beleid moet worden vastgesteld door de raad.
- 1.2. *Gemeentegarantie verkleint risico's gemeente voor onderwijshuisvesting*
Sinds 2006 is de gemeentelijke zorgplicht in de onderwijshuisvesting door gedecentraliseerd aan de schoolbesturen. De schoolbesturen ontvangen jaarlijks een vergoeding om huisvestingsplannen te realiseren. Voor de realisatie van de huisvestingsplannen trekken schoolbesturen zelf een financiering aan. Bij een gemeentegarantie kan de gemeente een eerste recht van hypotheek vestigen. Indien het schoolbestuur ophoudt te bestaan, door bijvoorbeeld een faillissement, krijgt de gemeente de schoolgebouwen terug. De gemeente kan de schoolgebouwen vanwege de zorgplicht dan weer beschikbaar stellen aan een andere onderwijsinstelling om zo de leerlingen passende huisvesting te kunnen bieden.
- 1.3. *Aantrekkelijkere financiering*
Door een garantie te verstrekken kunnen VO-instellingen tegen een aantrekkelijker rentepercentage geld lenen. Hierdoor zijn schoolbesturen minder geld kwijt aan huisvesting.
- 1.4. *Aanpassing is bevoegdheid van de gemeenteraad*
In de financiële verordening is vastgelegd dat de Notitie Leningen, Garant- en Borgstellingen 1 keer per 4 jaar aan de raad wordt aangeboden ter vaststelling. Een aanpassing op het bestaande beleid moet door de raad worden bekrachtigd.

1.5 Bevoegdheid

De gemeenteraad is bevoegd voor het daadwerkelijk verstrekken van een gemeentegarantie

Maar

Wanneer een VO-instelling niet meer in staat is om de geldlening af te lossen, zal er een beroep worden gedaan op de gemeente. De gemeente heeft een wettelijke zorgplicht voor huisvesting van voortgezet onderwijs. De gemeente ontvangt hiervoor een (niet geormerkte) bijdrage van het Rijk in het gemeentefonds. Bij een garantstelling bij een VO-instelling zit de gemeente voor een langere tijd vast aan het aflossen van de lening, zonder dat men weet wat er in de toekomst gaat gebeuren met de financiering vanuit het Rijk. De restantschuld van de lening zal dan bij de gemeente op de balans komen te staan. De leerlingenaantallen zijn hier voor onderwijshuisvesting een belangrijke factor. Tegenover het terugkrijgen van het schoolgebouw en financiële verplichtingen staat dat de gemeente de rechten heeft om het schoolgebouw af te stoten. Omdat het geen gemeentelijke taak is om de uitvoering van het desbetreffende beleid over te nemen, zal de gemeente het schoolgebouw zo spoedig mogelijk willen overdragen aan een schoolbestuur die het onderwijs zal overnemen. Immers, een school kan failliet gaan, leerlingen blijven aanwezig en daarmee ook de noodzaak voor huisvesting.

Achtergrond

Aanleiding voor het aanpassen van de notitie is een aanvraag om garantstelling die we begin 2023 hebben ontvangen inzake de nieuwbouwplannen van RSG Wolfsbos. Voor het plan verwacht het schoolbestuur een investering te moeten doen van maximaal € 35 miljoen. Garantstelling door de gemeente geeft ons de zekerheid dat de gemeente kan beschikken over het onderpand in geval van een eventueel faillissement van de onderwijsinstelling. Gemeente Hoogeveen heeft eerder een garantstelling afgegeven aan het Roelof van Echten college.

Om een garantstelling voor het voortgezet onderwijs mogelijk te maken moet het beleid rondom leningen/garantstellingen aangepast worden. Het beoordelen van huisvestingsplannen voor het voortgezet onderwijs wordt afzonderlijk gedaan. Op basis van specifieke huisvestingsplannen wordt de financiële haalbaarheid getoetst en of de plannen passen binnen de kaders voor onderwijshuisvesting.

De financiële gevolgen zijn

Het verstrekken van een garantie wordt gezien als een niet uit de balans blijvende verplichting en leidt niet tot een mutatie in de balans van de gemeente waardoor de financiële kengetallen gelijk blijven. Er is dus geen direct financieel gevolg (zolang de aflossing wordt betaald). Het verstrekken van een garantie leidt wel tot een hoger risicoprofiel. Om het risico te bepalen wordt een beoordeling uitgevoerd op de kans dat de gemeente garant wordt gesteld maal de financiële impact van de garantstelling. Hieruit vloeit een risicopercentage van 20%. Voorgesteld wordt om jaarlijks een bedrag mee te nemen in de weerstandscapaciteit van 20% van de restantschuld op de leningen aan VO-instellingen waarvoor we garant staan. In de eerste jaren zal dit ongeveer € 10.000.000 zijn (20% x € 35 miljoen + 20% x € 15 miljoen i.r.t. het Roelof van Echten College). Daarna zal dit bedrag jaarlijks met zo'n € 300.000 afnemen. De benodigde weerstandscapaciteit stijgt hierdoor van € 19.000.000 naar € 29.000.000. De ratio van het weerstandsvermogen zakt met 1 punt van 3,18 naar 2,10, maar blijft nog steeds op het niveau klasse A (Uitstekend).

Alternatieven

Het beleid voor Leningen, Garant- en Borgstellingen niet aan te passen. Het is dan niet mogelijk om nog garantstellingen af te geven voor huisvesting van het voortgezet onderwijs. Dit verkleint de haalbaarheid voor schoolbesturen om hun huisvestingsplannen te realiseren. Ook nemen de risico's ten aanzien van onderwijshuisvesting toe voor de gemeente op het moment dat schoolbesturen plannen financieren zonder gemeentegarantie. De gemeente kan bij een faillissement dan geen aanspraak maken op de huisvesting. Echter, de gemeente dient voor de aanwezige leerlingen dan wel alternatieve huisvesting beschikbaar te stellen en te bekostigen.

Communicatie

Het wijzigen van het beleid voor Leningen, Garant- en Borgstellingen wordt met een apart voorstel voorgelegd aan de gemeenteraad.

Bijlagen

- Raadsvoorstel: Wijzigingen en aanvullingen op de Notitie Leningen, Garant- en Borgstellingen Hoogeveen 2021
- Brief aan RSG Wolfsbos